

samt berammelsesproblemer mv. ved retten som årsag til, at varetægtsfængslingen i det konkrete tilfælde var blevet langvarig. Om dette skyldes, at disse årsager reelt har været mere fremtrædende i 2005 end tidligere, eller om det snarere skyldes, at de personer, der har udfyldt indberetningsskemaerne, i 2005 har været mere opmærksomme på sådanne årsager, har Justitsministeriets Forskningsenhed ikke fundet det muligt at vurdere.

Den gennemsnitlige varighed af varetægtsfængslingen er høj i tilfælde, hvor vidner, herunder forurettede, medgerningsmænd eller andre undersøgelser er blevet anført som årsag. Det bør dog samtidig understreges, at der i mange sager – i 300 ud af i alt 717 sager (svarende til 42 pct.) – ikke er angivet nogen årsag til, at varetægtsfængslingen i det konkrete tilfælde er blevet langvarig. Således er årsagen kun anført i 417 af de indberettede sager.

5. Lovforslagets udformning

5.1. Generelle overvejelser

5.1.1. Udvalget foreslår en række ændringer med henblik på at begrænse den tidsmæssige udstrækning af sigtelser og varetægtsfængslinger. Udvalget har på den ene side lagt vægt på hensynet til den, som en mistanke om et alvorligt strafbart forhold retter sig imod, idet ubehaget ved sagen og uvisheden med hensyn til dens tidsmæssige udstrækning, udfald og konsekvenser kan være en betydelig belastning. Efter udvalgets opfattelse må dette hensyn tillægges betydelig vægt i forbindelse med bestræbelser på at fremme behandlingen af straffesager. Hensynet til den forurettede og samfundsmæssige hensyn taler ligeledes for at sikre hurtig behandling af straffesager.

På den anden side har udvalget lagt vægt på hensynet til, at bestræbelser på at fremme behandlingen af straffesager ikke går ud over hensynet til en effektiv efterforskning og kriminalitetsbekæmpelse, samt at retssikkerheden i strafferetsplejen kan opretholdes.

Udvalget bemærker, at der allerede er iværksat en række tiltag med henblik på at opnå en hurtigere behandling af straffesager, jf. pkt. 2. og pkt. 3.1.3.-3.1.5. ovenfor, men anfører samtidig, at der efter udvalgets opfattelse kan peges på forskellige yderligere tiltag, som vil medvirke til hurtigere behandling af straffesager og begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger, og som på hensigtsmæssig måde kan supplere de allerede iværksatte foranstaltninger.

5.1.2. Udvalget har i henhold til kommissoriet haft til opgave at vurdere, hvordan der kan iværksættes yderligere hensigtsmæssige tiltag, som uden at tilside-

sætte hensynet til en effektiv efterforskning og kriminalitetsbekæmpelse vil kunne begrænse den tidsmæssige udstrækning af sigtelser og varetægtsfængslinger.

Udvalget har på den baggrund særligt overvejet anvendelsen af fristregler som led i bestræbelserne på at fremme behandlingen af straffesager. Udvalget har på den ene side lagt vægt på, at fristregler indebærer, at der opstilles en præcis grænse for den tid, der må gå, før en handling skal være udført, eller en foranstaltning skal være tilendebragt. Fristregler virker i retning af, at det ønskede resultat er opnået ved fristens udløb. I tilfælde af overskridelse af fristen kan det umiddelbart konstateres, at lovens krav ikke er opfyldt.

På den anden side har udvalget tillagt det betydning, at fristregler også rummer en række ulemper. Udvalget peger i den forbindelse på, at det kan være vanskeligt mere generelt at fastlægge fristernes længde på en sådan måde, at de passer til alle situationer. Desuden kan der være en vis risiko for, at fristerne i stedet for en fremskyndelse vil bevirke, at fristerne udnyttes fuldt ud. Fristregler, hvortil der ikke er knyttet en konkret retsvirkning, kan for så vidt gøre mere skade end gavn. Hvis der knyttes en særlig retsvirkning til fristregler – ikke mindst en retsvirkning i form af præklusion (f.eks. at en sigtelse skal anses for opgivet) – vil der være risiko for, at der »spekuleres« i, at fristen springer.

Hertil kommer, at fristregler og deraf følgende hestebehandling kan medvirke til et øget pres på myndighedernes ressourcer. Endvidere kan fristregler føre til, at nogle sager og opgaver frem for andre på en uhensigtsmæssig måde prioriteres. Overholdelse af en given frist kan således indebære, at det kan være svært at anvende den mest rationelle arbejdsgang i tiden op til fristudløb.

Dertil kommer, at indførelse af fristregler ikke i sig selv skaber bedre muligheder for, at der arbejdes hurtigere. Det vil i den forbindelse være afgørende, om der samtidig anvises redskaber til forenkede og hurtigere arbejdsgange, bedre planlægning og lignende.

Fristregler må i givet fald udformes således, at de ikke forhindrer, at tiltalte får tilstrækkelig tid til at forberede sit forsvar.

Omvendt bør man naturligvis være opmærksom på, at fristregler, når de virker efter hensigten, kan føre til kortere sagsbehandlingstid og dermed til, at yderligere eller andre sagsskridt kan undværes. F.eks. vil kortere fængslingsperioder kunne føre til færre retsmøder om fristforlængelse. På samme måde vil en kortere samlet sagsbehandlingstid kunne føre til, at sagen skal »læses op« (forberedes) færre gange.